

USVOJENI TEKSTOVI

P8_TA(2017)0441

Akcijski plan za prirodu, ljude i gospodarstvo

Rezolucija Europskog parlamenta od 15. studenoga 2017. o Akcijskom planu za prirodu, ljude i gospodarstvo (2017/2819(RSP))

Europski parlament,

- uzimajući u obzir komunikaciju Komisije naslovljenu „Akcijski plan za prirodu, ljude i gospodarstvo” (COM(2017)0198),
 - uzimajući u obzir svoju rezoluciju od 2. veljače 2016. o reviziji sredinom razdoblja provedbe strategije EU-a o biološkoj raznolikosti¹,
 - uzimajući u obzir provjeru prikladnosti zakonodavstva EU-a o prirodi (direktive o pticama i staništima) (SWD(2016)0472),
 - uzimajući u obzir tematsko izvješće Europskog revizorskog suda br. 1/2017 naslovljeno „Potrebni su dodatni naponi kako bi se uspostavljanjem mreže Natura 2000 iskoristio njezin puni potencijal”,
 - uzimajući u obzir izvješće Komisije naslovljeno „Izvješćivanje u skladu s direktivama EU-a o staništima i pticama 2007. – 2012.: Stanje prirode u Europskoj uniji” (engl. *Reporting under the EU Habitats and Birds Directives 2007-2012: The State of Nature in the EU*),
 - uzimajući u obzir Eurostatove statističke podatke o biološkoj raznolikosti iz studenoga 2016.,
 - uzimajući u obzir zaključke Vijeća od 19. lipnja 2017. o Akcijskom planu EU-a za prirodu, ljude i gospodarstvo²,
 - uzimajući u obzir pitanje upućeno Komisiji o Akcijskom planu za prirodu, ljude i gospodarstvo (O-000067/2017 – B8-0608/2017),
 - uzimajući u obzir članak 128. stavak 5. i članak 123. stavak 2. Poslovnika,
- A. budući da je trenutačno samo približno polovina zaštićenih vrsta ptica i manji broj

¹ Usvojeni tekstovi, P8_TA(2016)0034.

² <http://www.consilium.europa.eu/hr/press/press-releases/2017/06/19/conclusions-eu-action-plan-nature/pdf>

ostalnih zaštićenih vrsta i staništa u EU-u u dobrom stanju očuvanosti i da samo 50 % svih područja u okviru ekološke mreže Natura 2000 ima planove upravljanja s ciljevima i mjerama očuvanja;

- B. budući da direktive o prirodi imaju važnu ulogu u ostvarenju ciljeva iz Strateškog plana za biološku raznolikost za razdoblje 2011. – 2020. u okviru Konvencije o biološkoj raznolikosti, iz Programa održivog razvoja do 2030. i Pariškog sporazuma o klimatskim promjenama;
- C. budući da se u ocjeni stanja prirode u Europskoj uniji za 2015. koju je provela Europska agencija za okoliš navodi da poljoprivreda i promjena prirodnih uvjeta predstavljaju glavne pritiske i prijetnje kopnenim ekosustavima koje prijavljuju države članice, dok su to za morske ekosustave uporaba živih bogatstava (ribolov) i onečišćenje; budući da je riječ o ljudskim aktivnostima koje imaju korjenit i štetan utjecaj na prirodu;
- D. budući da Eurostatovi statistički podaci za 2016. pokazuju sveukupno smanjenje broja jedinki svih 167 rasprostranjenih vrsta ptica u Europskoj uniji u razdoblju 1990. – 2014.¹;

Opće napomene

1. pozdravlja Akcijski plan za prirodu, ljude i gospodarstvo kao korak u pravom smjeru u pogledu ostvarenja ciljeva direktiva o prirodi;
2. međutim, sa zabrinutošću napominje da se ciljevi EU-ove strategije biološke raznolikosti do 2020. i Konvencije o biološkoj raznolikosti neće ostvariti ako se odmah ne ulože znatni dodatni naponi; ističe da ciljevi EU-ove strategije biološke raznolikosti do 2010. nisu bili ostvareni;
3. napominje da su zdravi i otporni ekosustavi sposobniji za ublažavanje posljedica klimatskih promjena i prilagodbu na klimatske promjene, a samim time i za ograničenje globalnog zagrijavanja; napominje da su otporniji na ekstremne vremenske prilike i da se lakše oporavljaju od njih te da pružaju mnoge prednosti o kojima stanovništvo ovisi;
4. napominje da u Europi gotovo četvrtini divljih vrsta trenutačno prijeti izumiranje i da su brojni ekosustavi toliko degradirani da više ne mogu ispunjavati svoje vrijedne funkcije; primjećuje da ta degradacija za posljedicu ima golemu društvenu i ekonomsku štetu za EU s obzirom na povećavanje glavnih uzroka gubitka biološke raznolikosti, kao što su degradacija staništa, pretjerano iskorištavanje prirodnih resursa, uvođenje i širenje invazivnih stranih vrsta te klimatske promjene, čime se poništavaju pozitivni učinci djelovanja namijenjenih za sprečavanje gubitka biološke raznolikosti;
5. prima na znanje da je cilj Akcijskog plana „ubrzavanje napretka prema ostvarenju cilja EU-a za 2020. da se zaustavi i preokrene trend gubitka biološke raznolikosti i usluga ekosustava”; međutim, žali što nema drugih poveznica sa strategijom biološke raznolikosti do 2020. ni sa zaključcima revizije sredinom njezina provedbenog razdoblja;
6. ponavlja da je potrebno uložiti znatne dodatne i trajne napore kako bi se ostvarili ciljevi za 2020. te poziva Komisiju i države članice da tom prioritetu daju veću političku

¹ http://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php/Biodiversity_statistics

važnost;

7. naglašava da je potrebno zajamčiti potpunu i strogu provedbu zakonodavstva Unije o prirodi;
8. naglašava da države članice veliki napredak u smanjenju emisija stakleničkih plinova, onečišćenja zraka i drugih onečišćivača i poboljšanju učinkovitosti energije i materijala moraju popratiti dodatnim mjerama kako bi se u potpunosti primijenile dogovorene politike za bolju zaštitu biološke raznolikosti, prirodnih resursa i javnog zdravlja;
9. ističe da je potrebno dodatno integrirati politike i znanje kako bi se postigao cilj ugodnog življenja unutar okvira našeg planeta, što je dugoročna vizija 7. programa djelovanja za okoliš;
10. žali zbog ograničenog vremenskog okvira Akcijskog plana i poziva Komisiju da bez odgode započne s radom na sljedećoj strategiji biološke raznolikosti za razdoblje nakon 2020.;

Sudjelovanje svih dionika

11. pozdravlja četiri prioritetna područja utvrđena u Akcijskom planu i naglašava da je potrebno aktivno sudjelovanje svih relevantnih dionika na nacionalnoj, regionalnoj i lokalnoj razini kako bi se konkretnim mjerama koje treba poduzeti mogli učinkovito rješavati nedostaci u provedbi direktiva o pticama i staništima;
12. podsjeća da je Europski revizorski sud u svom tematskom izvješću br. 1/2017 naveo da u državama članicama ne postoji dovoljna koordinacija među nadležnim tijelima i drugim dionicima;
13. poziva Komisiju da pruži učinkovitu potporu nacionalnim i regionalnim akterima u provedbi zakonodavstva o prirodi i poboljšanju inspekcija okoliša, među ostalim jačanjem kompetencija i kapaciteta i boljom raspodjelom resursa;
14. pozdravlja činjenicu da Komisija namjerava ažurirati i dodatno razraditi dokumente sa smjernicama na svim službenim jezicima EU-a kako bi se promicalo bolje razumijevanje zakonodavstva na terenu i kako bi se javnim tijelima pomoglo u njegovoj ispravnijoj primjeni te u tom pogledu poziva Komisiju da u taj proces uključi sve dionike i savjetuje se s njima;
15. naglašava ulogu civilnog društva u osiguravanju bolje provedbe zakonodavstva Unije o prirodi i važnost odredaba Aarhuške konvencije u tom pogledu;
16. poziva Komisiju da podnese novi zakonodavni prijedlog o minimalnim standardima za pristup sudskom preispitivanju i o reviziji Aarhuške uredbe kojom se Konvencija provodi mjerama Unije kako bi se u obzir uzela nedavna preporuka Odbora za praćenje usklađenosti s Aarhuškom konvencijom;
17. pozdravlja činjenicu da fleksibilni pristupi provedbi koji uzimaju u obzir posebne nacionalne okolnosti doprinose smanjenju i postupnom dokidanju nepotrebnih sukoba i problema koji su se pojavili između zaštite prirode i socioekonomskih aktivnosti kao i rješavanju praktičnih izazova koji proizlaze iz primjene priloga direktivama, ne ugrožavajući pritom ciljeve očuvanja i zahtjeve sadržane u direktivama o prirodi;

18. poziva Komisiju da razjasni ulogu Odbora regija u podizanju svijesti i promicanju uključenosti i razmjene znanja na lokalnoj razini;

Zaštićene vrste i staništa

19. ističe da države članice moraju spriječiti propadanje područja u okviru ekološke mreže Natura 2000 i provesti mjere očuvanja kako bi se održalo ili povratilo povoljno stanje očuvanosti zaštićenih vrsta i staništa;
20. poziva na potpunu provedbu direktiva o prirodi kako bi se zajamčilo poduzimanje mjera očuvanja u skladu s najnovijim tehničkim i znanstvenim napretkom;
21. žali zbog toga što Akcijski plan ne sadržava prioritetsnu strategiju i konkretne mjere za poboljšanje zaštite oprašivača, posebice u pogledu suzbijanja zdravstvenih rizika i parazitskih vrsta (prije svega grinje roda *Varroa*), koordinacije istraživačkog rada, usklađivanja metoda analize i razmjene znanstvenih podataka o oprašivačima na europskoj razini, kao što je Parlament zatraženo u ranijoj rezoluciji;
22. još jednom odlučno poziva Komisiju da donese strategiju EU-a za zaštitu i očuvanje ugroženih oprašivača kojom će se na sveobuhvatan i transverzalan način riješiti ključno pitanje zabrinjavajućih stopa smrtnosti oprašivača u Europi, posebice pčela, čije su usluge neprocjenjive za okoliš i gospodarstvo;
23. predlaže da mjere protiv grinje roda *Varroa* postanu obavezne na razini EU-a, da se podrži obuka pčelara o metodama zaštite pčela te da se lokalna i regionalna tijela kao i poljoprivrednike i sve građane potiče na promicanje uzgoja biljnih vrsta, posebice cvjetnica, u ruralnim i urbanim područjima kako bi se povećala dostupnost medonosnih biljaka;
24. podsjeća da je nezakonito ubijanje ptica, a posebno ptica selica na Sredozemlju, ali i ptica grabljivica u nekim državama članicama i dalje razlog za zabrinutost; naglašava potrebu za donošenjem koordiniranog, znanstveno utemeljenog plana na europskoj razini za upravljanje vrstama ptica selica koje prelaze više država članica;
25. poziva na potpunu i djelotvornu provedbu Uredbe o invazivnim stranim vrstama i na osiguravanje odgovarajućih financijskih sredstava iz proračuna EU-a; naglašava da se uvrštavanje određene vrste na popis invazivnih stranih vrsta koje izazivaju zabrinutost u Uniji mora temeljiti na standardiziranoj i usklađenoj procjeni rizika; smatra da je upravljanje invazivnim stranim vrstama hitan prioritet, posebice u područjima u okviru mreže Natura 2000; pozdravlja internetsku platformu Europska mreža podataka o stranim vrstama (EASIN), koja omogućuje lakši pristup podacima o stranim vrstama;
26. naglašava da je zaštita našeg zajedničkog prirodnog okoliša u Europi neophodna i za naša gospodarstva i za našu dobrobit, da se gospodarska vrijednost ekološke mreže Natura 2000 procjenjuje na 200 – 300 milijardi eura godišnje i da lokalnim zajednicama može omogućiti ostvarivanje prihoda kroz turizam i rekreacijske aktivnosti te da zdravi ekosustavi pružaju osnovne ekološke usluge kao što su čista voda, skladištenje ugljika, kukci oprašivači te zaštita od poplava, snježnih lavina i erozije obalnog tla¹; stoga ističe da je ulaganje u ekološku mrežu Natura 2000 ekonomski isplativo;

¹ http://ec.europa.eu/environment/nature/pdf/state_of_nature_en.pdf

27. podsjeća da je proglašeno znatno manje morskih područja u okviru mreže Natura 2000 nego kopnenih područja; poziva države članice na koje se to odnosi da to isprave, a Komisiju da olakša potrebnu suradnju s trećim zemljama kako bi se poboljšala zaštita okoliša u morskim područjima;
28. pozdravlja mjeru kojom se usluge ekosustava želi uključiti u postupke odlučivanja; međutim, žali što u Akcijskom planu nema konkretne inicijative za sprečavanje neto gubitka biološke raznolikosti;

Veze s drugim područjima politike

29. ističe da postoji hitna potreba da se poduzmu mjere za rješavanje glavnih uzroka gubitka biološke raznolikosti, tj. uništavanja i degradacije staništa nastalih ponajprije zbog prekomjernog korištenja tla, onečišćenja, intenzivne poljoprivrede, upotrebe kemijskih pesticida, širenja stranih vrsta i klimatskih promjena te istovremeno naglašava potrebu za usklađenošću među različitim politikama EU-a;
30. ističe da je u okviru provjere prikladnosti istaknuta potreba za poboljšanjem usklađenosti sa zajedničkom poljoprivrednom politikom i ističe zabrinjavajuće smanjenje broja vrsta i staništa povezano s poljoprivredom; poziva Komisiju da provede ocjenu učinka zajedničke poljoprivredne politike na biološku raznolikost;
31. ponavlja da je jedan od šest ključnih prioriteta ruralnog razvoja u EU-u obnova, očuvanje i jačanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom, uključujući one u područjima u okviru mreže Natura 2000; podsjeća na brojne napore dionika iz poljoprivrednog sektora, posebice u pogledu provedbe mjera ekologizacije, uvedenih revizijom zajedničke poljoprivredne politike 2013.;
32. ponovno potvrđuje svoj poziv Komisiji i državama članicama da osiguraju da se sredstva u okviru zajedničke poljoprivredne politike preusmjere iz subvencioniranja aktivnosti povezanih sa smanjenjem biološke raznolikosti u financiranje ekološki održivih poljoprivrednih praksi i održavanje povezane biološke raznolikosti;
33. nadalje, poziva Komisiju i države članice da zajedno s vlasnicima i korisnicima zemlje razmotre mogućnost pružanja takozvanih „zelenih i plavih usluga” (upravljanje zemljom, okolišem i vodnim resursima) uz naknadu po tržišnim uvjetima;
34. napominje da su vrste za koje se u okviru Direktive o staništima utvrdila posebna potreba za zaštitom u nekim regijama Europe dosegle dobro stanje očuvanosti i stoga mogu dovesti u opasnost druge vrste i domaće životinje te na taj način ometati prirodnu ravnotežu ekosustava; poziva Komisiju da osmisli postupak ocjenjivanja kojim će se omogućiti izmjene statusa zaštite vrsta u određenim regijama čim se ostvari željeno stanje očuvanosti;
35. podsjeća da suživot ljudi i velikih zvijeri, posebno vukova, u određenim područjima može imati negativne učinke na održivi razvoj ekosustava i naseljenih ruralnih područja, posebnu u vezi s tradicionalnom poljoprivredom i održivim turizmom, ali i na druge društveno-gospodarske aktivnosti; poziva Komisiju i države članice da poduzmu konkretne mjere za rješavanje tih pitanja kako se ne bi ugrozio održiv razvoj ruralnih područja, priznajući pritom dostupnu fleksibilnost u okviru Direktive o staništima;
36. poziva Komisiju da podrži mjere kao što je obuka za poljoprivrednike o zaštiti stoke od

velikih zvjeri i razmjena najboljih praksi među državama članicama o zaštiti stoke;

37. žali što zajednička poljoprivredna politika nije osmišljen na način da se zaštiti tradicionalna poljoprivredna praksa nomadskog stočarstva, koja je u nestajanju i koja je važan povijesni način gospodarenja staništima i očuvanja prirode; poziva da se Akcijskim planom podupre razvojni okvir za nomadsko stočarstvo u ekološkoj mreži Natura 2000;
38. poziva Komisiju da razmotri mogućnost vrlo prilagodljivog upravljanja lovom kao primjera najbolje prakse za održivo upravljanje dovoljno očuvanim populacijama ptica u Uniji te za očuvanje onih koje su u opadanju;
39. ističe da u morskim područjima dolazi do znatnih gubitaka biološke raznolikosti te smatra da bi se zajedničkom ribarstvenom politikom trebali promicati biološka raznolikost i održivi obrasci potrošnje i proizvodnje; poziva na provedbu ocjene utjecaja zajedničke ribarstvene politike na biološku raznolikost;

Financiranje

40. pozdravlja izvješće Europskog revizorskog suda o mreži Natura 2000 i slaže se s njegovom procjenom da se sredstva EU-a nisu mobilizirala u dovoljnoj mjeri kako bi se pružila potpora upravljanju mrežom;
41. ističe da države članice imaju glavnu odgovornost za financiranje područja u okviru mreže Natura 2000 i naglašava činjenicu da je manjak sredstava vjerojatno najviše doprinio nedostacima u provedbi direktiva o prirodi, kako je navedeno u provjeri prikladnosti;
42. ističe da mogućnost uspostave novih financijskih mehanizama za očuvanje biološke raznolikosti radi ostvarenja ciljeva za 2020. nije izgledna zbog vremenskog okvira aktualnog višegodišnjeg financijskog okvira; poziva na maksimalno iskorištavanje postojećih sredstava, kao što su Financijski instrument za okoliš (LIFE), zajednička poljoprivredna politika i strukturni fondovi;
43. pozdravlja nadolazeći prijedlog Komisije o povećavanju omotnice za prirodu i biološku raznolikost za 10 % u okviru programa LIFE;
44. navodi da je s obzirom na sljedeći višegodišnji financijski okvir potrebno više pripremnog rada i u smislu preispitivanja i u smislu predviđanja kako bi se osiguralo odgovarajuće financiranje za očuvanje prirode, biološku raznolikost i održivu poljoprivredu u područjima u okviru mreže Nature 2000; smatra da bi u tom pogledu bio ključan sveobuhvatan pregled ostvarene potrošnje s naglaskom na stečene spoznaje u smislu rezultata poduzetih mjera;
45. poziva na uključivanje novih financijskih mehanizama za očuvanje biološke raznolikosti u sljedeći višegodišnji financijski okvir; poziva Komisiju da osigura da budući financijski instrumenti za poljoprivredu, ruralni i regionalni razvoj sadržavaju posebne omotnice za biološku raznolikost i upravljanje ekološkom mrežom Natura 2000, kojima bi zajednički upravljala državna i regionalna tijela za zaštitu okoliša;
46. poziva Komisiju da djelotvornije prilagodi financijske programe ciljevima mreže Natura 2000 i da uspostavi transverzalne pokazatelje uspješnosti mreže Natura 2000 za sve

relevantne fondove EU-a; poziva Komisiju i da uspostavi mehanizam praćenja za potrošnju u okviru mreže Natura 2000 kako bi se poboljšala transparentnost, odgovornost i djelotvornost te kako bi se one uključile u sljedeći višegodišnji financijski okvir;

47. ponavlja da se program Natura 2000 obično sufinancira; poziva države članice da u znatnoj mjeri povećaju financiranje mreže Natura 2000 kako bi se uspostavila privlačnija stopa sufinanciranja i time povećalo iskorištavanje sredstava te traži poduzimanje mjera za smanjenje administrativnog opterećenja za podnositelje zahtjeva i korisnike projekata;
48. ističe potencijal javno-privatnog financiranja za razvoj usluga ekosustava, zelene infrastrukture i drugih područja povezanih s prirodnim kapitalom te pozdravlja činjenicu da će se Instrumentom za financiranje prirodnog kapitala (engl. *Natural Capital Financing Facility*, NCFE) nastaviti podržavati projekti u području biološke raznolikosti tijekom provedbenog razdoblja 2017. – 2019.;
49. poziva Komisiju da promiče i predloži sredstva za financiranje i razvoj planova za prekogranično upravljanje za vrste velikih zvijeri te također poziva na detaljno ispitivanje uloge velikih zvijeri i moguće uvođenje mjera prilagodbe kako bi se zajamčilo očuvanje biološke raznolikosti, kultiviranog krajolika i stoljetne prakse pašne stoke u planinskim područjima;

Zelena infrastruktura

50. pozdravlja činjenicu što je u okviru Akcijskog plana preuzeta obveza davanja smjernica za potporu razvoju zelene infrastrukture za bolju povezanost područja u okviru ekološke mreže Natura 2000, no ponavlja svoj poziv za istinskim prijedlogom razvoja transeuropske mreže zelene infrastrukture (TEN-G);
51. navodi da je važno da nadležna tijela u državama članicama uz uključenost svih relevantnih dionika bolje iskoriste integrirane procese prostornog planiranja, poboljšaju razumijevanje TEN-G-a na horizontalnoj razini uz pomoć znanja specifičnog za sektor i omoguće financiranje bolje povezanosti i općenito zelene infrastrukture uz pomoć fondova za ruralni i regionalni razvoj; napominje da bi se tim kriterijima trebalo voditi u višegodišnjem financijskom okviru nakon 2020. za planiranje infrastrukturnih radova; napominje da pojam zelene infrastrukture također doprinosi izgradnji održivoga gospodarstva održavanjem funkcija ekosustava te ublažavanjem nepovoljnih učinaka prometne i energetske infrastrukture;
52. smatra da je potrebno proučiti ulogu zelene infrastrukture u ublažavanju posljedica elementarnih nepogoda povezanih s vremenskim i klimatskim promjenama, osobito ekstremnih vremenskih i klimatskih pojava koje su uzrok nekih od najrazornijih i najsmrtonosnijih elementarnih nepogoda u Europi i svijetu;

o

o o

53. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Komisiji.